

## Utbildningsinspektion i Slaka och Skeda skolor förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

### Innehåll

|                                                      |   |
|------------------------------------------------------|---|
| Inledning .....                                      | 1 |
| Underlag .....                                       | 1 |
| Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....            | 2 |
| Sammanfattande bedömning.....                        | 2 |
| Bedömning av utbildningsresultaten.....              | 3 |
| Bedömning av verksamheten .....                      | 4 |
| Bedömning av förutsättningarna för utbildningen..... | 6 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Slaka och Skeda skolor den 6 och 7 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Slaka och Skeda skolor, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Slaka och Skeda skolor intervjuades elever, personal och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurs 2 och 6. Besök gjordes även i förskoleklass och i andra klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Slaka och Skeda skolor | Antal barn/elever |
|------------------------|-------------------|
| Skolbarnsomsorg        | 115               |
| Förskoleklass          | 40                |
| Grundskola             | 253               |

Slaka skola och Skeda skola är belägna utanför Linköpings tätort. Upptagningsområdet för Slaka skola är blandat med elever från både utkanten av Linköpings stadsbebyggelse och landsbygd. Skeda skolas upptagningsområde består av samhället Skeda udde och omgivande landsbygd. Slaka skola har i grundskolan 136 elever och i förskoleklass 24 och Skeda skola har 117 elever i grundskolan och 16 i förskoleklass.

Skolorna tillhör skolområde Ryd och utgör tillsammans ett rektorsområde som leds av en rektor. I rektorns ansvarsområde ingår förutom förskoleklass och grundskola även fritidshem och förskola.

### Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolorna och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Slaka och Skeda skolor är skolor där elever och föräldrar är nöjda med verksamheten. Skolornas kunskapsresultat är mycket bra. När det gäller normer och värden är dessa i stor sett bra och föräldrar, personal och i viss mån elever ger också en bild av skolor med närhet och trivsel. Många framhåller som positiva faktorer att skolorna ligger utanför stadsbebyggelsen och är relativt små.

Skolorna har stora tillgångar i form av kompetent personal, engagerade föräldrar och elever som uppfattar lärandet som positivt och angeläget. Detta tillsammans med goda resultat gör att verksamheten i skolorna generellt bedöms som god. För att fortstätta att utveckla skolorna i positiv riktning bör dock de områden som ändå behöver utvecklas ägnas större uppmärksamhet. Särskilt gäller detta en systematiserad, gemensam kvalitetsutveckling av verksamheten.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Uppföljningen av elevernas kunskapsresultat i andra ämnen än svenska, matematik och engelska bör förbättras.
- Skolorna bör bedriva kvalitetsarbetet mer systematiskt och förbättra kvalitetsredovisningen så att den blir ett aktivt verktyg i skolornas kvalitetsarbete.

## Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

I Slaka och Skeda skolor genomförs tester av elevernas läs- och språkutveckling i varje årskurs. Förutom tester genomförs nationella proven i årskurs 5 och de nationella diagnoserna i årskurs 2. Personalens och elevernas uppfattning är att elever presterar ett bra resultat och att de är väl förberedda för studier i årskurs 7. Resultaten på nationella proven i årskurs 5 visar på en hög och relativt jämn resultatnivå.

**Tabell1:** Andelen elever i procent som nått målen för nationella proven i årskurs 5

| Ämne      | 2001 | 2002 | 2003  | 2004 | 2005  |
|-----------|------|------|-------|------|-------|
| Svenska   | 87,0 | 87,0 | 100,0 | 93,5 | 97,5  |
| Matematik | 84,2 | 82,6 | 92,9  | 89,9 | 95,0  |
| Engelska  | 92,1 | 82,6 | 100,0 | 89,1 | 100,0 |

Resultaten av tester och nationella prov används som underlag för att fördela resurser till elever i behov av särskilt stöd. De används också som ett hjälpmedel i arbetet med att identifiera vilka elever som är i behov av stöd. Någon sammanställning av elevernas resultat i andra ämnen än svenska, engelska och matematik görs inte.

Eleverna är i stort nöjda med det inflytande de har i klass- och elevråd. Vid intervjuer med eleverna framhåller de att de kan vara med och påverka även om inte alla önskemål uppfylls. De uppger att de i viss mån kan påverka utformandet av undervisningen. Utformandet av trivselregler känner sig eleverna i Skeda delaktiga i medan däremot eleverna i Slaka säger att trivselreglerna har lärarna gjort.

Både elever och personal uppfattar skolorna som trygga och trivsamma. Denna bild förmedlar även föräldrar. De allra flesta eleverna har kamrater och någon att vara tillsammans med på raster och de respekterar varandra. Bilden är dock inte entydig. Vid elevintervjuer framkommer att några elever upplever förhållanden på raster som gör att de känner sig otrygga. De uppger bl.a. att äldre elever bestämmer vad de skall göra och att de blir utestängda från gemenskapen om de inte lyder. Inspektörerna vill uppmärksamma skolorna på att vara observanta på alla elevers upplevelse av trygghet i skolan.

### Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolans kunskapsresultat är mycket goda och att resultaten när det gäller normer och värden är goda. Däremot bör uppföljningen av elevernas kunskapsresultat i andra ämnen än svenska, matematik och engelska förbättras.

## Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

### **Arbetsmiljö och delaktighet**

Skolorna arbetar aktivt för att skapa en trygg miljö för eleverna. I skolorna bedrivs ett förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling och elever och personal nämner aktiviteter och organisatoriska sätt att göra detta som de upplever som verkningsfulla. I skolorna finns elevskyddsombud som arbetar tillsammans med ”antimobbningsteamet”. För de allra flesta eleverna är vistelsen ut på rasten positiv och förhållandet till lärare förtroendefullt. En del elever är dock missnöjda med hur vuxna rastvakter agerar. När eleverna påpekar sådant de uppfattar som missförhållanden tycker de att de vuxna bagatelliserar och att de inte blir tagna på allvar.

Skolornas enkäter till elever och föräldrar bekräftar bilden av skolan som i stort sett trygg. Den form skolorna har valt att redovisa elevers svar gör dock att det är svårt att i sammanställningarna få en uppfattning om hur många som omfattar de uttalanden som gjorts och därmed hur allvarligt problemet är. Även om delar av personalen har kännedom om detta kan inte gemensamma diskussioner föras utifrån dessa sammanställningar.

Skolorna arbetar för eleverna skall bli delaktiga både i skolans vardag och i undervisningen. Eleverna själva nämner elevråd och klassråd som viktiga för delaktigheten men nämner också att de i dialog med lärarna kan utöva ett visst inflytande över undervisningen.

Föräldrarna är engagerade och tar aktiv del i skolans arbete. De är i stor sett nöjda med kontakten med skolorna och med den information de får, särskilt den information som utgår från lärarna och som gäller elevernas kunskapsutveckling. De vill dock att skolan samverkar mer med föräldrar när det gäller värdegrundsdiskussioner och skolans regler.

### **Innehåll, individanpassning och stöd**

Undervisningen i Slaka och Skeda skolor bedrivs på ett sätt som ger eleverna goda möjligheter att nå målen. Eleverna uppger att undervisningen till största delen är angelägen och omväxlande, något som också styrks vid inspektörernas besök. I undervisningen finns generellt en god balans mellan krav och hjälp. Inspektörerna får dock intryck av att undervisningen inte alltid innebär utmaningar för alla elever. En del elever efterlyser mer ”forskning” och att i vissa ämnen få arbeta mer i grupp. De ger också uttryck för att undervisningen ibland kan bli ”tråkig”. Inspektörerna vill fästa uppmärksamheten på att skolan försäkras sig om att inte ha för lågt ställda förväntningar på eleverna.

I Slaka och Skeda skolor finns rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Genom diskussioner i klasskonferenser, personalmöten och andra möten diskuteras elevers behov. Betydelsefullt i detta sammanhang är elevvårdsteamet,

där rektorn, speciallärare, skolsköterska och skolpsykolog ingår, inte minst vid fördelning av resurser för arbetet med stödet till eleverna. Psykologen träffar alla förskolebarn och kan bilda sig en god uppfattning om vilket behov av stöd eleverna har innan de kommer till skolan. Detta uppger personalen ger en god beredskap inför arbetet med elever i behov av stöd. Stödet kan utformas som undervisning av speciallärare enskilt eller i grupp eller delning av klasser. Speciallärarna och klasslärarna diskuterar elever i behov av särskilt stöd och vilka behov eleverna har. Speciallärarna arbetar dock sällan genom att tillsammans med läraren delta i den ordinarie undervisningen i klasserna. Logopeden arbetar mestadels genom handledning av lärarna men även direkt med elever som har stora svårigheter. Åtgärdsprogram upprättas i samverkan med elever och målsmän. Utformningen av dessa är tillfredsställande. Personal och rektorn uppger att åtgärdsprogrammen förvaras på rektors expedition eller i angränsande lokaler. Personalen uppger att de inte alltid har tillgång till åtgärdsprogrammen. Inspektörerna vill peka på att skolan behöver försäkra sig om att förvaring och hantering av åtgärdsprogrammen inte försvårar användandet av dessa som en hjälp i det dagliga arbetet.

### **Utvärdering av lärandet**

Utvecklingssamtal sker regelbundet. Vid dessa samtal utbyts information om elevens sociala utveckling och kunskapsutveckling. Kunskapsutvecklingen beskrivs som regel med utgångspunkt från beskrivningar av mål för undervisningen. Elever och föräldrar anser utvecklingssamtalen vara angelägna och bra. För att följa elevens utveckling används s.k. portfolio, där resultat på prov och andra dokumentationer av elevens kunskaper samlas. Det förekommer att eleverna har enskilda utvärderingssamtal med läraren.

Det finns vissa svårigheter att bedriva hem- och konsumentkunskap på ett helt tillfredsställande sätt i skolorna. Rektorn uppger att det saknas lämpliga lokaler i skolorna. Detta försöker man kompensera genom att i Slaka skola använda fritidshemmets lokaler och att i Skeda skola utnyttja dels elevernas hem, dels lokaler i Rydsskolan. Då antalet elever i årskurs 5 är stort och Skeda skola saknar lämpliga lokaler har skolan beslutat att den praktiska delen av undervisningen till stor del sker i elevernas hem. Viss del av den praktiska undervisningen sker dock i skolområdets 7–9-skola. I undervisningen används läromedel som är baserat på att den praktiska delen sker i hemmet. Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på vikten av att försäkra sig om att eleverna får undervisning enligt tiden som är avsatt för ämnet i timplanen och att lärarna har ett fullgott underlag för att kunna göra bedömningar av elevernas kunskap i ämnet. Inspektörerna vill också peka på att för elevernas utbildning skall skolan tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning.

### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

Skolorna har mycket av sin verksamhet dokumenterad. Det finns dokument som beskriver vision, styrdokument, insatser och utvärderingar, protokoll från elevråd, matråd, hur extramedel används, antimobbningsgruppens arbete under året med mera. All denna dokumentation samlas under rubriken lokal arbetsplan där det blir svårt att urskilja vad skolorna önskar genomföra. Skolorna bör fokusera på några angelägna förbättringspunkter som beskrivs i arbetsplanen. Rektorn menar att ett utvecklingsarbete har startat för att revidera skolans arbetsplan och att personalen är delaktig. Skolorna använder självvärderingsin-

strumentet BRUK<sup>1</sup> där personalen värderar sitt arbete i förhållande till kommunalt fastställda mål. Av intervjuer och kvalitetsredovisningen får inspektörerna intryck av att de kunskapsresultat skolorna dokumenterar i form av resultat på nationella prov, tester och diagnoser i liten utsträckning påverkar skolornas kvalitetsarbete. Personalen uttalar också att användandet av BRUK inte har känts angeläget och meningsfullt för att utveckla skolans kvalitet. Det är, som inspektörerna bedömer det, en alltför svag koppling mellan arbetsplan, resultat och kvalitetsredovisning.

Den omfattande dokumentation som finns av skolornas arbete och personalens vilja att ta vara på gjorda erfarenheter gör att det finns goda förutsättningar för ett bra kvalitetsarbete. Inspektörerna bedömer dock att det finns behov av att systematisera kvalitetsarbetet och att förbättra kvalitetsredovisningen så att den blir ett aktivt verktyg i skolornas kvalitetsarbete.

### **Ledning och intern kommunikation**

Rektorn ingår tillsammans med områdeschefen och andra rektorer i ledningsgruppen för skolområde Ryd. Rektorn har arbetat som rektor för Slaka och Skeda skolor sedan kommunens omorganisation 2004 men har lång erfarenhet som skolledare i Linköpings kommun. Rektorn och arbetsnärhetsledaren från respektive skola utgör rektorsområdets ledningsgrupp. Ledningsgruppen träffas regelbundet. Föräldrar och personal uttrycker behov av att rektor i delar av verksamheten spelar en aktivare roll. Särskilt gäller det att utforma det pedagogiska utvecklingsarbetet som delar av personalen tycker att de får genomföra själva. Föräldrar vill också att rektorn blir mer aktiv i samverkansarbetet med föräldrar. Rektorn uppger att av de områden som ansvarig nämnd utsett som prioriterade har hon hittills lagt tyngdpunkten på elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna vill fästa uppmärksamheten på betydelsen av en tydlig ledning samtidigt som utveckling av skolornas verksamhet skall ske under medverkan av personal och elever.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Slaka och Skeda skolor är av god kvalitet. Det finns dock behov av att bedriva förbättringsarbetet i skolorna mer systematiskt och att förbättra kvalitetsredovisningen så att den blir ett aktivt verktyg i skolornas kvalitetsarbete.

## **Bedömning av förutsättningarna för utbildningen**

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Enligt grundskoleförordningen skall elevens val ge breddning och fördjupning av elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen och styrelsen skall sträva efter att tillgodose elevernas val. En diskussion pågår inom skolorna om hur elevens val skall organiseras. En för-

<sup>1</sup> BRUK (Bedömning Reflektion Utveckling Kvalitet) ett av Skolverket utarbetat verktyg för kvalitetsarbete i skola och förskola

ändring för årskurs 2–3 är planerad. Enligt inspektörerna behöver skolan försäkra sig om att elevens val i årskurs 4–6 uppfyller grundskoleförordningens krav.

Personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolorna har tillgång till utbildade speciallärare. I elevvårdsteamet ingår även skolsköterska och psykolog. Slaka skola har sex elever som är berättigade till modersmålsundervisning. Av dessa deltar fyra. För elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk anordnas sådan. Undervisningen i svenska som andraspråk sker enligt läroplanen för ämnet men handhas dock av lärare utan utbildning för ämnet.

De kompetensutvecklingsinsatser som genomförs för personalen är relevanta för skolans arbete. Personalen tycker också att tillgången till kompetensutveckling är relativt god. Vid inspektionstillfället saknas kompetensutvecklingsplaner men rektorn uppger att sådana är under upprättande.

Personalen har vissa negativa synpunkter på tillgång till material och lokaler. De menar att tillgången till material särskilt i årskurs 1–3 inte är tillräckligt. Elevvårdspersonalen hävdar att tillgången till material för de elever som har svårigheter med läs- och skivlinläring är för liten. Elever har synpunkter på att det finns för få datorer och att de som finns används för lite. Inspektörernas intryck är att skolorna som helhet inte har en uppenbar brist på resurser och vill påpeka vikten av att rektorn prioriterar resurserna så att elevernas lärande på bästa sätt främjas.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildningen i Slaka och Skeda skolor är av god kvalitet.

|            |           |
|------------|-----------|
| Datum      | Ort       |
| 2006-04-07 | Linköping |

Johan Nilsson  
Håkan Johansson